

06 APR 2006

Albert Toby
Kortenaerstraat 8
1057 JN Amsterdam
020-6890998

Amsterdam, 7 maart 2006

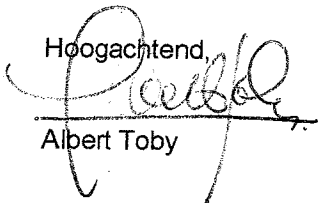
De Baarsjes
PAZ-nr 2006/2417.
ter behandeling aan Burgemeester
In kopie aan
Ontvangstbevestiging ja/ nee

Geachte heer, mevrouw,

Het bijgevoegde officiële protest tegen de wijze van elektronisch stemmen tellen, heb ik vandaag aangeboden aan dhr. Wilbrink. Hij heeft de leiding bij Kiesdistrict 467 (School de Meidoorn, van Kinsbergenstraat). Hij weigerde het protest in ontvangst te nemen. Een andere medewerker verwees me door naar Bureau Verkiezingen van de Stadsdeelraad van De Baarsjes. Er rest mij weinig anders dan mijn protest nu aan U kenbaar te maken.

Zoals in het protest staat geschreven, biedt de nieuwe vorm van elektronisch stemmen geen enkele controle mogelijkheid voor de kiezer. Dit nieuwe systeem is veel te fraudegevoelig. Vele burgers en wetenschappers die zich in dit onderwerp verdiept hebben, zullen dit kunnen beamen. De Amerikaanse verkiezingen van 2004 hebben o.a in Ohio (USA) laten zien dat er op grote schaal gefraudeerd is. Hoewel het in Nederland een andere fabrikant betreft, vind ik het onvoorstelbaar en typerend dat een ingrijpende wijziging zoals de invoering van deze stemkasten zonder slag (zekerheid over "fraudebestendigheid") of stoot (handmatige stemming over wel/niet invoeren) heeft kunnen plaatsvinden.

Hoogachtend,

Albert Toby

Officiëel protest

Betreffende de wijze van stemmen tellen gemeenteraadsverkiezingen 7 maart 2006.

Datum: 7 maart 2006

Hierbij protesteer ik tegen de wijze waarop elektronisch gestemd wordt. Deze wijze is fraude gevoelig. Bij papieren stembiljetten kan ik zelf zorgen dat mijn biljet in de stembus valt en na het sluiten van de stemming kan ik zien dat alle biljetten die in de bus zitten geteld worden. Bij deze stemmachine kan ik niet zien dat mijn stem correct in het geheugen wordt geschreven en daar blijft staan totdat er geteld wordt. Ik ben er daarom niet gerust op en er niet 100% van overtuigd dat nu en in de toekomst mijn stem correct in de uitslag zal meetellen.

Vooraf doordat niemand dan alleen de fabrikant en de door hem toegelaten personen toegang hebben tot de broncode van de programmatuur. Eventuele (bewuste) fouten in de instructies van de software zijn daardoor niet in openbaarheid te controleren. Het is nu mogelijk om (op afstand) de werking van de software te beïnvloeden. Dit kan leiden tot afwijkingen van het werkelijke stemgedrag van de stemmers. Fraude met stemmachines via aanpassing software is reeds in diverse plaatsen in de wereld waargenomen. Daarnaast zijn de stemmachines die wij in Nederland gebruiken geweigerd in Ierland vanwege de fraudegevoeligheid.

Elektronische stemmen zonder een *paper trail* (papieren bewijs) is daarom onacceptabel en zet de bijl in ons democratisch bestel. Ik eis daarom dat er in de toekomst een dergelijk *paper trail* zal zijn. Nog belangrijker is echter dat de broncode openbaar is en te controleren door een ieder die dat wil. Dit om een optimale en rechtvaardige wijze van stemmen tellen te garanderen.

Zo niet dan kunnen beslissingen door deze incorrecte wijze van elektronisch stemmen fouten of manipulaties optreden. Daarmee zijn de eventuele gekozen personen niet op rechtmatige wijze aan hun positie gekomen. Vooral zij zullen er dan ook belang bij hebben om de verkiezingen op deze zelfde wijze te blijven houden.

Zonder *paper trail* en openbare broncode is het niet mogelijk om te controleren of de stemming onjuist is verlopen. Het is niet inzichtelijk voor iedereen of er iets fout is gegaan of dat er manipulaties zijn met het stemmen tellen door middel van de geheime broncode van de software. Daarmee staat dus vast dat dit een gevaar oplevert voor de democratie. Een eerlijke en transparante wijze van stemmen is immers onontbeerlijk in een democratie. Alleen al de schijn van de mogelijkheid tot fouten of fraude moet daarom vermeden worden. De wijze waarop het elektronisch stemmen nu plaats vindt, vermijdt die schijn niet.

Vanwege het belang van de democratie en het vertrouwen daarin, vraag ik u mijn verzoek tot verbetering ter harte te nemen en uit te voeren of anders het elektronisch stemmen weer te vervangen door de traditionele methode aangezien deze veiliger is.

Handtekening :

Kopie van deze tekst gezien en in ontvangst genomen door vertegenwoordiger stembureau:

Handtekening

Onlangs aan de heer Wilbrink
weigerde mijn protest in ontvangst te nemen
+

Albert Toby,
Kortenaer straat 8
1057 JN Amsterdam
020-6890998

W. Wilbrink → geeft aan deze bezwaar / protest in de kassa bij Meubel
Bureau te plaatsen. Bureau heeft 22.000 in de kassa.

Bezoekadres
Stadhouderskade 85
1073 AT Amsterdam

Postbus 2752
1000 CT Amsterdam
Telefoon 020 551 9911
Fax 020 551 9206
www.dpg.amsterdam.nl

Gemeente Amsterdam
Dienst Persoonsgegevens

Bureau Verkiezingen

Archief Dienst Persoonsgegevens
Classificatie: 01.443.33

Retouradres: DPG, Postbus 2752, 1000 CT Amsterdam

De heer A. Toby
Kortenaerstraat 8
1057 JN Amsterdam

Stuknr. 06/1627

Doss.nr. 05/345

Datum 26 april 2006
Ons kenmerk 06/1627
Behandeld door Henk Klijnsen
Doorkiesnummer 020 551 9139
Faxnummer 020 551 9262
E-mail verkiezingen@dpg.amsterdam.nl

V 2012

Bijlage
Onderwerp Stemprocedure

Geachte heer Toby,

Naar aanleiding van uw schrijven van 7 maart jl. gericht aan de afdeling Verkiezingen van stadsdeel de Baarsjes, bij mij ter verdere behandeling op 24 april jl. binnengekomen, het volgende.

De apparatuur die in Amsterdam is gebruikt, is in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken door TNO (goed) gekeurd. De gebruikte software wordt al sinds 1998 in Nederland gebruikt bij de organisatie van verkiezingen en heeft zijn betrouwbaarheid bewezen. Er is door het Ministerie voor gekozen geen papieren bevestiging van de uitgebrachte stem beschikbaar te stellen. Amsterdam moet zich in het kader van de Kieswet conformeren aan deze keus, een keus overigens waarin de gemeente Amsterdam zich kan vinden.

In de stembus zit een stick waarop de uitslag wordt vastgelegd en die na de verkiezing wordt uitgelezen voor het vaststellen van de definitieve uitslag. Om bij eventuele problemen met de stick toch een definitieve uitslag te kunnen vaststellen wordt de uitslag ook nog eens op de harde schijf van het apparaat opgeslagen. Deze harde schijf is slechts met behulp van de leverancier en onder toezicht van de door de gemeente aangewezen personen uit te lezen.

De vereisten waaraan een stembus moet voldoen zijn vastgelegd in de Regeling voorwaarden en goedkeuring stembussen 1997.

Met vriendelijke groet,

Rob Kalse
Hoofd Bureau Verkiezingen

Officiële protest

Betreffende de wijze van stemmen tellen gemeenteraadsverkiezingen 7 maart 2006.

Datum: 7 maart 2006

Hierbij protesteer ik tegen de wijze waarop elektronisch gestemd wordt. Deze wijze is fraude gevoelig. Bij papieren stembiljetten kan ik zelf zorgen dat mijn biljet in de stembus valt en na het sluiten van de stemming kan ik zien dat alle biljetten die in de bus zitten geteld worden. Bij deze stemmachine kan ik niet zien dat mijn stem correct in het geheugen wordt geschreven en daar blijft staan totdat er geteld wordt. Ik ben er daarom niet gerust op en er niet 100% van overtuigd dat nu en in de toekomst mijn stem correct in de uitslag zal meetellen.

Vooraf doordat niemand dan alleen de fabrikant en de door hem toegelaten personen toegang hebben tot de broncode van de programmatuur. Eventuele (bewuste) fouten in de instructies van de software zijn daardoor niet in openbaarheid te controleren. Het is nu mogelijk om (op afstand) de werking van de software te beïnvloeden. Dit kan leiden tot afwijkingen van het werkelijke stemgedrag van de stemmers. Fraude met stemmachines via aanpassing software is reeds in diverse plaatsen in de wereld waargenomen. Daarnaast zijn de stemmachines die wij in Nederland gebruiken gewaarsd in Ierland vanwege de fraudegevoeligheid.

Elektronische stemmen zonder een *paper trail* (papieren bewijs) is daarom onacceptabel en zet de bijl in ons democratisch bestel. Ik eis daarom dat er in de toekomst een dergelijk *paper trail* zal zijn. Nog belangrijker is echter dat de broncode openbaar is en te controleren door een ieder die dat wil. Dit om een optimale en rechtvaardige wijze van stemmen tellen te garanderen.

Zo niet dan kunnen beslissingen door deze incorrecte wijze van elektronisch stemmen fouten of manipulaties optreden. Daarmee zijn de eventuele gekozen personen niet op rechtmatige wijze aan hun positie gekomen. Vooral zij zullen er dan ook belang bij hebben om de verkiezingen op deze zelfde wijze te blijven houden.

Zonder *paper trail* en openbare broncode is het niet mogelijk om te controleren of de stemming onjuist is verlopen. Het is niet inzichtelijk voor iedereen of er iets fout is gegaan of dat er manipulaties zijn met het stemmen tellen door middel van de geheime broncode van de software. Daarmee staat dus vast dat dit een gevaar oplevert voor de democratie. Een eerlijke en transparante wijze van stemmen is immers onontbeerlijk in een democratie. Alleen al de schijn van de mogelijkheid tot fouten of fraude moet daarom vermeden worden. De wijze waarop het elektronisch stemmen nu plaats vindt, vermijdt die schijn niet.

Vanwege het belang van de democratie en het vertrouwen daarin, vraag ik u mijn verzoek tot verbetering ter harte te nemen en uit te voeren of anders het elektronisch stemmen weer te vervangen door de traditionele methode aangezien deze veiliger is.

Handtekening :

Kopie van deze tekst gezien en in ontvangst genomen door vertegenwoordiger stembureau:

Handtekening

Publications

This essay appeared in Breckpunt magazine on March 9, 2003.

Stemmachines, een goed idee?

Niels Ferguson

Democratie is een van de meest waardevolle verworvenheden van onze maatschappij; de meeste van ons kunnen zich een leven zonder democratie niet eens voorstellen. Betrouwbare verkiezingen vormen het essentiële fundament van de democratie. Dit is allemaal zo vanzelfsprekend dat er eigenlijk nooit een discussie over is. Toch moeten we waakzaam blijven dat de integriteit van onze verkiezingen boven alle twijfel verheven is.

In de meeste plaatsen in Nederland wordt tegenwoordig met stemmachines gestemd. Dit heeft voordelen: de uitslag is sneller bekend, en het tellen vindt nauwkeuriger plaats omdat stemmachines geen vergissingen maken. Maar stemmachines hebben ook een significant nadeel: ze maken grootschalige manipulatie van de verkiezingsuitslag veel gemakkelijker.

Voordat we de individuele stemmethodes vergelijken, mogten we eerst een analyse maken van de beveiligingseisen. Het meest opmerkelijke van verkiezingen is dat kleinschalige fraude geen enkel probleem oplevert. Het vervalsen van de volmacht op een Nederlandse stemkaart is kinderspel, en zonder twijfel gebeurt dat bij elke verkiezing ook vele malen. Maar kleinschalige fraude is geen probleem. Er zijn zoveel factoren die stemuitslagen beïnvloeden. Het weer, de laatste mediahype, of een griepje van een lijsttrekker: het kan al snel enkele procenten uitmaken. Zolang de fraude beperkt blijft tot één of twee procent van de stemmen is er niks aan de hand.

Grootschalige fraude is een ander verhaal. Dat tast het wezen van de democratie aan. Het voorkomen van grootschalige fraude is dan ook de belangrijkste beveiligingseis die we aan een stemmethode moeten stellen.

Laten we nu eens het stemmen met potlood en papier vergelijken met het stemmen per stemmachine. Stemmen op papier is een hoop gedoe. Het tellen van de stemmen is mensenwerk en dus worden er fouten gemaakt. Sommige biljetten zijn niet goed ingevuld, en de exacte grens wanneer een stem geldig is en wanneer die ongeldig is blijft vaag. Verder zijn er verschillende manieren waarop er op een stembureau kan worden gefraudeerd. Er zijn procedures om dat te voorkomen, maar als de leden van het stembureau samenwerken

<http://www.maefergus.com/pub/stemmachines.html>

3-3-2006

Stemmachines, een goed idee? Essay by Niels Ferguson

pagina 2 van 3

kunnen ze zonder meer frauderen met de stemmen. (Uit ervaring blijkt dat als er in een systeem gefraudeerd kan worden, het soms ook gebeurt.) Stemmachines zijn in dit opzicht veel beter. Het tellen gebeurt automatisch en zeer nauwkeurig, er is geen twijfel over de geldigheid van stembiljetten, en zelfs fraude door leden van het stembureau wordt lastiger omdat een stemmachine nu eenmaal moeilijk te beïnvloeden is. We kunnen dan ook aannemen dat stemmachines de nauwkeurigheid van de stemprocedure verbeteren.

Dit gaat er wel van uit dat de stemmachine zijn werk goed doet. En dat is nu net het probleem. Hoe kunnen we weten of die stemmachine goed werkt?

Stemmachines worden bij een bedrijf gemaakt. Als het ontwerp van een stemmachine af is, worden enkele exemplaren naar het onderzoeksbureau TNO gestuurd, waar gecontroleerd wordt of het apparaat aan alle eisen voldoet. Aan de hand van het TNO-rapport geeft de kiesraad vervolgens toestemming om de stemmachine bij verkiezingen te gebruiken.

Een stemmachine is een speciale computer met een aantal knoppen, een display, een printertje voor de uitslagen, enzovoorts. Alle functies worden door de software geregeld. En die software is het probleem, want hoe weten we dat die goed is?

Het is duidelijk dat, als een kwaadwillende erin slaagt om de software van de stemmachine te veranderen, dit de verkiezingsuitslag wezenlijk kan beïnvloeden. Kwaadaardige software kan bijvoorbeeld 20 procent van de stemmen die op de PvdA zijn uitgebracht veranderen in VVD-stemmen. Aangezien dezelfde software op veel verschillende stembureaus wordt gebruikt, kan dit een significante invloed hebben op de verkiezingsuitslag.

Wat zijn nu de mogelijkheden om dit soort kwaadaardige veranderingen in de software aan te brengen? De software wordt geschreven door een zeer kleine groep mensen die werkzaam is bij de producent van de stemmachine. Later wordt de software geanalyseerd door onafhankelijke experts bij TNO. Echter, de ervaring leert dat het analyseren van software lang niet alle fouten aan het licht brengt. En als de fouten niet toevallig zijn, maar met zorg zijn verstopt in het programma, dan zijn ze bijna onmogelijk te vinden. Overigens is het technisch ook mogelijk om de veranderingen niet in de software zelf te stoppen, maar b.v. in de compiler. In dit geval is de source code die door TNO wordt geanalyseerd perfect in orde, en is de kans op ontdekking door analyse nul.

De stemmachine wordt door TNO ook getest. De vraag is nu of de kwaadaardige veranderingen het verschil kunnen detecteren tussen de TNO-tests (wanneer het goede resultaat moet worden geven) en de echte verkiezingen. Ik ben niet bekend met de testprocedure, maar het zal niet zo moeilijk zijn voor de software om dit onderscheid te maken.

Hoe weten we dat het programma dat TNO testte ook inderdaad in de stemmachines zit? En wordt na elke kleine wijziging de hele TNO-test opnieuw gedaan? Hoe worden nieuwe versies van de software verspreid, en kan het programma tijdens de verspreiding worden aangepast? Er is een hele reeks momenten waarop de software kan worden veranderd.

De groep mensen die verantwoordelijk is voor de software van de stemmachine is zeer klein. Het gaat misschien om zes mensen bij de fabrikant en nog twee of drie bij TNO. Mogelijk is de groep nog kleiner. Deze groep is nooit gekozen, legt geen verantwoording af, en

werkt geheel in het geheim. De documentatie, rapporten, verslagen, ontwerpen, en de software zijn allemaal geheim. Deze groep mensen heeft een ongelooflijke macht in de schoot geworpen gekregen, een macht die in een democratie principieel nooit aan zo'n kleine groep mensen mag worden toegekend.

In een democratie moet iedere burger zich ervan kunnen overtuigen dat de verkiezingen eerlijk verlopen. Zolang er met potlood en papier wordt gestemd kan dat ook. Elke burger kan bij het begin van de verkiezingen controleren dat de stembus leeg is en geen verborgen vakken bezit. Hij kan de stembus de hele tijd in het oog houden, en ook bij het tellen van de stemmen de zaak in de gaten houden. Ook al wordt dit zelden gedaan, de mogelijkheid is er, en dat is belangrijk.

Het gebruik van stemmachines betekent dat de gemiddelde burger geen idee heeft hoe zijn stem wordt geteld, laat staan dat hij dat kan controleren. Er zijn misschien enkele tienduizenden mensen in Nederland die de werking van een stemmachine überhaupt kunnen begrijpen, en er is slechts een handvol mensen die expert zijn op het gebied van beveiliging van computersystemen. Maar zelfs deze mensen kunnen de stemmachines niet controleren omdat alles geheim is.

Ik heb overigens geen enkele reden om aan te nemen dat er in Nederland met stemmachines wordt gerommeld. Het gaat hier om het feit dat de mogelijkheid bestaat, en dat die mogelijkheid op zichzelf voor een democratie niet acceptabel is. De geheimhoudingscultus rond de werking van stemmachines is waarschijnlijk een overdreven poging om bedrijfsbelangen te beschermen, hoewel auteursrechten en octrooibescherming meer dan voldoende zouden moeten zijn.

De conclusie moet zijn dat het gebruik van elektronische stemmachines het risico van grootschalige verkiezingsmanipulaties met zich meebrengt. Als samenleving moeten we ons eens goed afvragen of we de integriteit van de verkiezingen willen opofferen, alleen voor het beetje gemak en de snelheid van de machines.

Publications

Copyright © 2003 by MacFergus BV, last update 2003-04-05.

**Dit artikel is deel van de DaanSpeak-
serie**

Stemfraude

Download interview [MP3 - 2,8 Mb]

DaanSpeak interviewt expert stemmachines P. Knoppers

**'We moeten niet blind vertrouwen op
fabrikanten elektronische
stemmachines'**

03mrt06 - Email dit artikel.

Op zeven maart aanstaande gaat Nederland naar de stembus en zal hierbij massaal gebruikmaken van elektronische stemmachines. DaanSpeak interviewt stemmachine-expert Peter Knoppers van de Technische Universiteit Delft: 'Ik denk dat we in de situatie zijn dat men nog niet ontdekt heeft hoe kwetsbaar we zijn. Dat blind vertrouwen, dat moet een keer fout lopen. Het kan nog jaren duren, maar dat gaat een keer gebeuren.' Knoppers stelde een tekst samen die je kunt overhandigen aan de voorzitter van het stembureau.

Uit de DaanSpeak-serie over elektronisch stemmen blijkt dat dit stelsysteem nog niet betrouwbaar is. Tal van experts die in de serie worden geciteerd, bevestigen dit. Zij worden hierbij ondersteund door de praktijk in de Verenigde Staten waar wetenschappelijk onderzoek aantoont dat er mogelijk met de stemmen is gerommeld bij de presidentsverkiezingen van 2004. De gemeente Amsterdam gaat nu ook over op het elektronisch stemmen en presenteert een reclamespotje [WMV]: 'Op dinsdag zeven maart is het zover. Dan kiezen we in Amsterdam een nieuwe gemeenteraad en een nieuwe deelraad. En voor het eerst doen we dat niet meer met het rode potlood, maar inderdaad met de vinger. Want stemmen gaat veel makkelijker en sneller met de vinger. Elektronisch stemmen, makkelijk voor iedereen.' 'Makkelijk voor iedereen' is al net zo'n fantasieuitspraak als 'De Euro wordt van ons allemaal'. De Euro bleek vooral van de banken en elektronisch stemmen is vooral handig voor de bewaarders van het stemproces. Probleem is dat het niet slechts handig is, maar ook volkomen ondoorzichtig en fraudegevoelig.

Elektronisch stemmen tast fundament democratie aan

De burger staat centraal in het democratische stelsel. Zijn belangrijkste machtsmiddel is het uitbrengen van zijn stem. Dientengevolge zal met de uitgebrachte stemmen uitermate

zorgvuldig moeten worden omgesprongen. Essentieel is dat het stemproces zo vrij als mogelijk wordt gemaakt van fraude, zo transparant mogelijk is en kan worden gecontroleerd. Dit hebben we in Nederland in de loop der tijd weten te bereiken, maar dat is niet vanzelf gegaan; eeuwen van ongelijkheid en strijd gingen hieraan vooraf. Met de medeling van een reclamespotje van dertig seconden wordt dit fundament van onze democratie afgeschaft. Dus nu is het zo dat het hoogste goed binnen een democratie op de meest ondoorzichtige en fraudegevoelige manier wordt behandeld. Dit werpt zo'n groot gewicht in de schaal dat het onmogelijk lijkt een tegenwicht te bieden. Toch gebeurt dit nu en wat dat is, is ronduit teleurstellend; als tegenwicht wordt ingebracht dat het 'makkelijker en sneller' is, zogenaamd voor iedereen, maar in feite alleen voor hen die het proces begeleiden. De balans is volledig zoek.

Electronisch stemmen: gelijke kosten, toenemende kwetsbaarheid

Anne-Marie Oostveen is een proefschrift over het onderwerp elektronisch stemmen aan het afronden. In een artikel [PDF] in Het Parool schrijft zij dat de kosten bij deze vorm van stemmen niet omlaag gaan terwijl de kwetsbaarheid toeneemt. Ook schrijft zij over de plannen van minister Remkens die graag wil dat we via het internet gaan stemmen. Is het in Amsterdam bij de aanstaande verkiezingen al zo dat de stemmachines met modems werken en hun waardevolle inhoud via de open lucht verplaatsen, een nog groter gevaar vormt het stemmen via internet. Hierover schreven we twee jaar geleden een artikel met de kop *Onderzoekers: Stemmen via internet nog te fraudegevoelig*. Oostveen: 'Ten eerste is de kwetsbaarheid van internetstemmen nog groter dan bij de stemcomputer. [...] Ten tweede is er de kwestie van de privacy. [...] Samenvattend, een goed systeem moet in elk geval voldoen aan de volgende eisen: betrouwbaar, veilig, geheim, controleerbaar en voor iedereen even toegankelijk. De stemcomputer en internetstemmen voldoen niet aan deze eisen. De kosten nemen eerder toe dan af, de kwetsbaarheid neemt toe, en het is onmogelijk te controleren of de verkiezing eerlijk en geheim verloopt en of de uitkomst correct is. Waarom blijven we (in elk geval voorlopig) niet gewoon stemmen met het vertrouwde rode potlood? De computer is namelijk niet altijd de oplossing - zeker niet wanneer er eigenlijk geen probleem is.'

DaanSpeak interviewt expert stemmachines Peter Knoppers

In een eerder interview met DaanSpeak voor een overzichtsartikel over het elektronisch stemmen zei stemmachine-expert Peter Knoppers: 'Blind vertrouwen heb je nodig en dat is onacceptabel. Als ooit duidelijk wordt dat met de machines is gefraudeerd, dan zijn de rapen gaar. Dat heeft dat gevolgen voor iedereen die nu verkozen is.' Inmiddels zijn we bijna twee jaar verder, wordt in Amsterdam gestemd met machines die nota bene een modem bevatten en pleit de minister zelfs voor internetstemmen.

DaanSpeak: 'Ik heb aan de lijn Peter Knoppers, Ir. elektrotechniek aan de Technische Universiteit Delft. U heeft een artikel geschreven *Stemmachines? Niet doen!* Vanwaar dit artikel?

Peter Knoppers: 'Ik maak me een beetje zorgen over hoe makkelijk mensen vertrouwen hebben in machines die ze totaal niet kunnen controleren. En dat is met name het geval met de stemmachines. Die zijn oncontroleerbaar. [...] Ik denk dat we in de situatie zijn dat men nog niet ontdekt heeft hoe kwetsbaar we zijn. Dat blind vertrouwen, dat moet een keer fout lopen. Het kan nog jaren duren, maar dat gaat een keer gebeuren.'

DaanSpeak: Is er echt sprake van blind vertrouwen?

Peter Knoppers: 'Ja, want we kunnen niet zien of die machine doet wat-ie van binnen zegt.'

DaanSpeak: We drukken op de knop, onze stem verdwijnt in Cyberspace, maar hoe weten we of die bij de juiste kandidaat terecht komt?

Peter Knoppers: 'Dat weten we niet. Ik neem aan dat er elementaire tests worden gedaan, maar een echte controlemogelijkheid is er niet. [...] De software is geheim, die is eigendom van de fabrikant. We mogen niet zien hoe het wordt geacht te werken. [...] Met een papieren stembiljet heb je altijd de mogelijkheid om het nog eens opnieuw te gaan tellen. Iedere kiezer kan met eigen ogen zien dat hij zijn eigen stembiljet in de bus heeft laten verdwijnen en als hij echt fanatiek is kan hij de hele dag erbij blijven posten en aan het eind van de dag wordt die stembus geleegd en wordt die getoond aan het publiek en wordt er geteld. Het moet toch wel een ontzettend knappe goochelaar zijn die een serieuze verzameling stembiljetten wegmoffelt en er andere voor in de plaats neerlegt.'

DaanSpeak: We leven in een net land. Moeten we ons wel zorgen maken voor fraude op kleine of grote schaal?

Peter Knoppers: 'Ik denk niet dat we in Nederland zo heilig zijn dat he hier niet kan gebeuren. Het aantal fabrikanten dat in Nederland stembus maakt is maar twee of drie, in Amerika is het ook maar vier of vijf en ik vind dat we voor zoiets essentieels als onze democratie, onze verkiezingen, niet blind moeten vertrouwen op een paar fabrikanten van stembus. We moeten een controlebaar systeem hebben en dat kan als er een 'paper trail' is. Dan moet de machine een printer hebben met een kaartje dat de kiezer controleert zodat je het kunt het natellen.'

DaanSpeak: Is er iets dat wij kunnen doen bij de aankomende verkiezingen op zeven maart?

Peter Knoppers: 'We kunnen in ieder geval aangeven in het stembureau dat we geen vertrouwen hebben in deze stembus en dat we vinden dat we moeten kunnen controleren of deze verkiezing correct verloopt, en dat lukt niet met deze machines. Wat ik een paar jaar geleden heb gedaan, is een briefje overhandigd aan het stembureau waarin ik verklaar dat ik niet heb kunnen constateren dat de machine mijn stem correct heeft geregistreerd en ook dat ik niet kan zien of de machine mijn stem straks correct gaat tellen.'

Overhandig deze verklaring bij het stemmen

Over de vraag of je eigenlijk nog wel moet gaan stemmen, kun je lang nadenken; volg het denkproces van DaanSpeak. Als je aanstaande dinsdag gaat stemmen, kun je onderstaande door Knoppers opgestelde verklaring aan de voorzitter van het stembureau overhandigen. Uiteraard kun je ook andere personen of instanties de tekst doen toekomen of de tekst nog scherper stellen:

'Bij papieren stembiljetten kan ik zelf zorgen dat mijn biljet in de stembus valt en na het sluiten van de stemming kan ik zien dat alle biljetten die in de bus zitten geteld worden. Bij deze stembus kan ik niet zien dat mijn stem correct in het geheugen wordt geschreven en daar blijft staan totdat er geteld wordt. Ik ben er daarom niet gerust op dat mijn stem correct in de uitslag zal meetellen.'

DaanSpeak

Meld je aan voor de gratis *mailing list*.

Artikel van Breekpunt

Stemmachines, een goed idee?

'Grootschalige manipulatie van verkiezingsuitslag is veel gemakkelijker'

Democratie is een van de meest waardevolle verworvenheden van onze maatschappij, de meeste van ons kunnen zich een leven zonder democratie niet eens voorstellen. Betrouwbare verkiezingen vormen het essentiële fundament van de democratie. Dit is allemaal zo vanzelfsprekend dat er eigenlijk nooit een discussie over is. Toch moeten we waakzaam blijven dat de integriteit van onze verkiezingen boven alle twijfel verheven is.

Door Niels Ferguson*

In de meeste plaatsen in Nederland wordt tegenwoordig met stemmachines gestemd. Dit heeft voordelen: de uitslag is sneller bekend, en het tellen vindt nauwkeuriger plaats omdat stemmachines geen vergissingen maken. Maar stemmachines hebben ook een significant nadeel: ze maken grootschalige manipulatie van de verkiezingsuitslag veel gemakkelijker.

Voordat we de individuele stemmethodes vergelijken, moeten we eerst een analyse maken van de beveiligingseisen. Het meest opmerkelijke van verkiezingen is dat kleinschalige fraude geen enkel probleem oplevert. Het vervalsen van de volmacht op een Nederlandse stemkaart is kinderspel, en zonder twijfel gebeurt dat bij elke verkiezing ook vele malen. Maar kleinschalige fraude is geen probleem. Er zijn zoveel factoren die stemuitslagen beïnvloeden. Het weer, de laatste mediahype, of een griepje van een lijsttrekker: het kan al snel enkele procenten uitmaken. Zolang de fraude beperkt blijft tot één of twee procent van de stemmen is er niks aan de hand. Grootschalige fraude is een ander verhaal. Dat tast het wezen van de democratie aan. Het voorkomen van grootschalige fraude is dan ook de belangrijkste beveiligingseis die we aan een stemmethode moeten stellen.

Vergelijken

Laten we nu eens het stemmen met potlood en papier vergelijken met het stemmen per stemmachine. Stemmen op papier is een hoop gedoe. Het tellen van de stemmen is mensenwerk en dus worden er fouten gemaakt. Sommige bijtellen zijn niet goed ingevuld, en de exacte grens wanneer een stem geldig is en wanneer die ongeldig is blijft vaag. Verder zijn er verschillende manieren waarop er op een stembureau kan worden gefraudeerd. Er zijn procedures om dat te voorkomen, maar als de leden van het stembureau samenwerken kunnen ze zonder meer frauderen met de stemmen. (Uit ervaring blijkt dat als er in een systeem gefraudeerd kan worden, het soms ook gebeurt.) Stemmachines zijn in dit opzicht veel beter. Het tellen gebeurt automatisch en zeer nauwkeurig, er is geen twijfel over de geldigheid van stembijetten, en zelfs fraude door leden van het stembureau wordt lastiger omdat een stemmachine nu eenmaal moeilijk te beïnvloeden is. We kunnen dan ook aannemen dat stemmachines de nauwkeurigheid van de stemprocedure verbeteren. Dit gaat er wel van uit dat de stemmachine zijn werk goed doet. En dat is nu net het probleem. Hoe kunnen we weten of die stemmachine goed werkt?

Stemmachines worden bij een bedrijf gemaakt. Als het ontwerp van een stemmachine af is, worden enkele exemplaren naar het onderzoeksbureau TNO gestuurd, waar gecontroleerd wordt of het apparaat aan alle eisen voldoet. Aan de hand van het TNO-rapport geeft de kiesraad vervolgens toestemming om de stemmachine bij verkiezingen te gebruiken. Een stemmachine is een speciale computer met een aantal knoppen, een display, een printer voor de uitslagen, enzovoorts. Alle functies worden door de software geregeld. En die software is het probleem, want hoe weten we dat die goed is?

Het is duidelijk dat, als een kwaadwillende erin slaagt om de software van de stemmachine te veranderen, dit de verkiezingsuitslag wezenlijk kan beïnvloeden. Kwaadaardige software kan bijvoorbeeld 20 procent van de stemmen die op de PvdA zijn uitgebracht veranderen in VVD-stemmen. Aangezien dezelfde software op veel verschillende stembureaus wordt gebruikt, kan dit een significante invloed hebben op de verkiezingsuitslag.

Analyseren

Wat zijn nu de mogelijkheden om dit soort kwaadaardige veranderingen in de software aan te brengen? De software wordt geschreven door een zeer kleine groep mensen die werkzaam is bij de producent van de stemmachine. Later wordt de software geanalyseerd door onafhankelijke experts bij TNO. Echter, de ervaring leert dat het analyseren van software lang niet alle fouten aan het licht brengt. En als de fouten niet toevallig zijn, maar met zorg zijn verstopt in het programma, dan zijn ze bijna onmogelijk te vinden. Overigens is het technisch ook mogelijk om de veranderingen niet in de software zelf te stoppen, maar bijvoorbeeld in de compiler. In dit geval is de source code die door TNO wordt geanalyseerd perfect in orde, en is de kans op ontdekking door analyse nul.

<http://www.breekpunt.nl/print.asp?id=a763>

3-3-2006

Afdrukken: Stemmachines, een goed idee?

pagina 2 van 2

De stemmachine wordt door TNO ook getest. De vraag is nu of de kwaadaardige veranderingen het verschil kunnen detecteren tussen de TNO-tests (wanneer het goede resultaat moet worden geven) en de echte verkiezingen. Ik ben niet bekend met de testprocedure, maar het zal niet zo moeilijk zijn voor de software om dit onderscheid te maken. Hoe weten we dat het programma dat TNO testte ook inderdaad in de stemmachines zit? En wordt na elke kleine wijziging de hele TNO-test opnieuw gedaan? Hoe worden nieuwe versies van de software verspreid, en kan het programma tijdens de verspreiding worden aangepast? Er is een hele reeks momenten waarop de software kan worden veranderd.

Macht

De groep mensen die verantwoordelijk is voor de software van de stemmachine is zeer klein. Het gaat misschien om zes mensen bij de fabrikant en nog twee of drie bij TNO. Mogelijk is de groep nog kleiner. Deze groep is nooit gekozen, legt geen verantwoording af, en werkt geheel in het geheim. De documentatie, rapporten, verslagen, ontwerpen, en de software zijn allemaal geheim. Deze groep mensen heeft een ongelooflijke macht in de schoot geworpen gekregen, een macht die in een democratie principieel nooit aan zo'n kleine groep mensen mag worden toegekend.

In een democratie moet iedere burger zich ervan kunnen overtuigen dat de verkiezingen eerlijk verlopen. Zolang er met potlood en papier wordt gestemd kan dat ook. Elke burger kan bij het begin van de verkiezingen controleren dat de stembus leeg is en geen verborgen vakken bezit. Hij kan de stembus de hele tijd in het oog houden, en ook bij het tellen van de stemmen de zaak in de gaten houden. Ook al wordt dit zelden gedaan, de mogelijkheid is er, en dat is belangrijk.

Het gebruik van stemmachines betekent dat de gemiddelde burger geen idee heeft hoe zijn stem wordt geteld, laat staan dat hij dat kan controleren. Er zijn misschien enkele tienduizenden mensen in Nederland die de werking van een stemmachine überhaupt kunnen begrijpen, en er is slechts een handvol mensen die expert zijn op het gebied van beveiliging van computersystemen. Maar zelfs deze mensen kunnen de stemmachines niet controleren omdat alles geheim is.

'Niet acceptabel'

Ik heb overigens geen enkele reden om aan te nemen dat er in Nederland met stemmachines wordt gerommeld. Het gaat hier om het feit dat de mogelijkheid bestaat, en dat die mogelijkheid op zichzelf voor een democratie niet acceptabel is. De geheimhoudingscultus rond de werking van stemmachines is waarschijnlijk een overdreven poging om bedrijfsbelangen te beschermen, hoewel auteursrechten en octrooibescherming meer dan voldoende zouden moeten zijn. De conclusie moet zijn dat het gebruik van elektronische stemmachines het risico van grootschalige verkiezingsmanipulaties met zich meebrengt. Als samenleving moeten we ons eens goed afvragen of we de integriteit van de verkiezingen willen opofferen, alleen voor het beetje gemak en de snelheid van de machines.

Niels Ferguson is een expert op het gebied van cryptografie en computerbeveiliging. Zijn nieuwste boek *Practical Cryptography* gaat onder meer over manieren om beveiligingsystemen op een veilige manier te implementeren.

Afdrucken: Stemmachines, een goed idee? <http://www.breekpunt.nl/print.asp?id=a763>

© 2006 - Stichting Breekpunt - Alle rechten voorbehouden

"Risico op fraude is groot bij Nederlandse stembureaus"

2 april 2004

Ierland zal waarschijnlijk afzien van de aanschaf van het type stembureaus dat de Nederlandse stembureaus gebruiken. Ierse technici achten de kans op fraude te groot. Het bedrijf dat de machines in opdracht van de Ierse overheid onderzocht, constateerde dat:

- de vellen, waarop de namen van kandidaten staan, makkelijk te manipuleren zijn,
- kwaadwillenden de backup-cartridge, die voor controledoeleinden in de machine achterblijft, relatief eenvoudig kunnen wissen of - erger nog - wijzigen.

Bovendien bestaat er tegen de Nederlandse stembureaus een fundamenteel bezwaar. De leverancier, het Nederlandse bedrijf Nedap/Powervote, weigert de broncode van de stembureausoftware openbaar te maken. De Nederlandse overheid weet dus niet op welke wijze de software de stemmen telt. En hiermee wordt een fundamenteel democratisch recht aangetast, namelijk het kunnen controleren of de stemmentelling wel goed wordt uitgevoerd.

De affaire krijgt in Ierland veel media-aandacht. De huidige discussie spitst zich toe op mogelijke verbeteringen van het systeem. Zo zouden stembureaus een bonnetje kunnen afdrukken, zodat de kiezer de garantie heeft dat hij op de kandidaat van zijn keuze gestemd heeft. De kiezer moet het bonnetje vervolgens deponeren in een verzegelde bus, zodat de verkiezingsuitslag na afloop getoetst kan worden door de bonnetjes te tellen.

Bron: Automatisering GVB, 26 maart 2004

De Ierse regering heeft de introductie van Nederlandse stembureaus voor de Europese verkiezingen afgelast, na een negatief oordeel van de commissie die de betrouwbaarheid van de machines onderzocht.

Naar aanleiding van de commotie in Ierland stelden de CDA-kamerleden en vragen aan minister , om de bevindingen van de Ierse commissie ook in Nederland te evalueren. De Graaf antwoordde dat de stembureaus naar zijn mening betrouwbaar zijn.

Bron: Staatscourant, 5 mei 2004

<http://www.parlement.com/9291000/modules/fyakie4j?key=gp5k45oy>

3-3-2006

To translate this page,
click a flag!

The 2004 US Elections: The Mother of all Vote Frauds

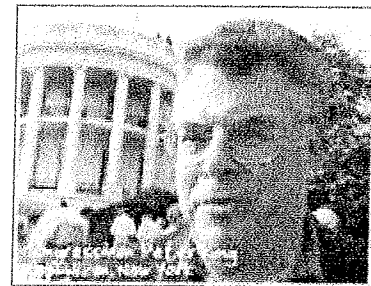
"Those who cast the votes decide nothing, those who count the votes decide everything." - Joseph Stalin

March 23, 2004—The 2004 election has already been rigged. The corporations and the military industrial complex have bought themselves a government and they aren't going to let some silly little presidential election jeopardize their investment. [Ballotpaper.org]

April 7, 2004—Machines will produce 99.4 percent of the election results for the upcoming 2004 presidential election. With all the hoopla over voting machine "glitches," porous software, leaked memos, and the creepy corporations that sell and service these contraptions, and with all the controversy that surrounds campaign financing, voter registration, redistricting issues, and the general privatization of the election process, we are missing the boat on the biggest crisis facing our democracy. Americans aren't really voting. Machines are. Call it faking democracy. [Online Journal]

Alex Pelosi's new film "Diary of a Political Tourist" catches a tipsy Congressman Peter King making a comment at a White House function before the election had been finished that, "It's already over. The Election's over. We Won."

When Pelosi asks, "How do you know that?" King replies, "It's all over but the counting. And we'll take care of the counting." [Common Dreams]

WMV video of comment

November 1, 2004 - When would-be-voters were asked whether the nation was headed in the right direction, about 52-55% people have replied negatively. Under this scenario, the leadership change is all but assured. Mr. Bush and his campaign team may project an optimistic outlook as they spoke before the media tonight, but I feel that while Bush's number is hovering around 47-48%, which is the same number for Kerry, it does not bode well for the Republican candidate.

You wouldn't steal George, would ya?

http://whatreallyhappened.com/steal_election.html

Incumbents never make surges from their last horse race number.

Examples:

1956 Eisenhower's final horserace projection 59.5%, his actual vote total 57.8%

1964: Johnson's final horse race projection 64%, his actual share of the vote 61.3%

In 1972 Nixon's final horse race projection tally 62%, his actual vote total 61.8%

In 1976 Ford's final horse race projection number 49%, his % share of the vote 48.1%.

In 1980, Carter's final horse projection numer 44%, his real % of the vote 41%.

In 1984 Reagan final horse race projection tally 59%, his real share of the popular vote 59.2%.

In 1996 Clinton's final horse race number 52%, his actual share of the vote 49.2%

The alleged miracle comeback of incumbent Harry Truman can not be included in this study because Gallup issued it's "final" result 2 weeks before the election.

On November 2, 2004 President Bush defied both public opinion and history to win the election
51 - 48.

How was this done? Simple...

Vote suppression/voter intimidation and deception. Shortages of voting locations and ballot forms. Foreign monitors barred from polls. Unmatched exit polls/actual results - actual results always skewed to Republicans. Masses of e-Voting "glitches". Computers lost votes. Presidential votes miscast on e-Voting machines throughout the US. More recorded votes than voters. Republicans gained 128.45% in Florida counties using optical scan voting machines while Democrats lost 21% - some districts showed gains of over 400% while one, Liberty County, gained over 700% for Republicans. Warren County officials locked down the county administration building on election night and blocked anyone from observing the vote count as the nation awaited Ohio's returns. Bush had 'incredible' vote tallies. 7% turnout reported in Cleveland precinct. In Cuyahoga County different towns had the exact same number of "extra" votes. And on, and on...

Full details:

<u>Pre-November 2</u>	<u>November 2</u>
Dirty tricks return to the sunshine state Phony letters tell people they cannot vote 58,000 Absentee Ballots Missing in Florida New Florida vote scandal feared Gallup Poll Racially-Biased Electronic vote machine too easily corrupted Purposely Corrupted Diebold Voting Terminals	Late Ruling Allows GOP to Challenge Ohio Voters Foreign monitors 'barred' from US polls Six news groups sue Ohio elections chief Voting list snafu causes problems in Marion County Bogus calls target area Democrats GOP doing all it can to keep minorities from voting Is there inner-city election suppression in Ohio?

<p>Paid Bush supporters cause uproar 1 Million Kerry Votes Already Stolen</p>	<p>E-Voting Problems Crop Up</p>
<p><u>November 3</u></p> <p>Group tallies more than 1,100 e-voting glitches Residents turned away at polls E-Voting machines give Bush 5% advantage Exit polls and 'actual' results don't match CNN changes Ohio exit poll page Errors plague voting process in Ohio, Pa.</p>	<p><u>November 4</u></p> <p>Kerry Won. Here are the Facts. Global monitors find faults Vote Fraud - Exit Polls Vs Actuals FRAUD!! in Ghanna Ohio "More votes than voters: Now THAT'S a mandate!" N.C. Computer Loses More Than 4,500 Votes Presidential Votes Miscast on e-Voting Machines</p>
<p><u>November 5</u></p> <p>Some observations of the 2004 election Something looks very wrong in Florida... Maryland e-voting controversy in presidential race Bush's tally was supersized by a computer glitch Should America Trust the Results of the Election? Software flaw found in Florida vote machines Election problems due to a software glitch Warren's vote tally walled off Group Finds Voting Irregularities in South</p>	<p><u>November 6</u></p> <p>Evidence Mounts That Vote May Have Been Hacked Massive Voter Suppression and Corruption in Ohio</p>
<p><u>November 8</u></p> <p>Ohio Whitewash</p>	<p><u>November 9</u></p> <p>Countinghouse Blues - Too many votes Bush's 'Incredible' Vote Tallies None Dare Call it Voter Suppression and Fraud</p>
<p><u>November 10</u></p> <p>7% turnout in Cleveland precinct? The Mystery of the Cuyahoga County vote totals Computer glitch baffles county clerk Judge Rejects Suit Over Absentee Ballots Florida "E-Touch" - "Optical Scan" discrepancies</p>	<p><u>November 11</u></p> <p>The sorting and discarding of Kerry votes begins Elections board to probe missing voting forms Glitch causes Franklin Co. recount GOP Wants Exit Polls Abandoned</p>

Sworn testimony of voters

Exit Polls and Voter Fraud: A User-Friendly Explanation

Here's how Ohio was delivered to Bush...

ANOTHER BRITAIN

11/11/04: MSNBC looks
at 2004 election fraud.

[Video download page](#)[7MB MOV video download.](#)

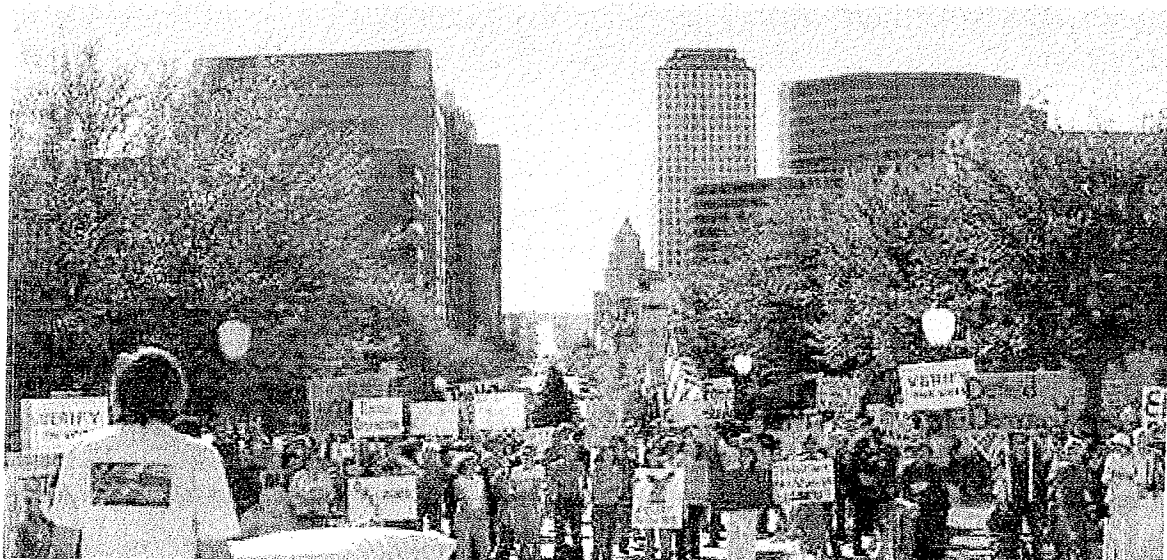
The Stolen Election Audio Collection: Vote Fraud is Real- Wake Up America

The Myth of a Divided America

In the year 2004 America spilled into the streets, frustrated, furious. This video shows the real America ignored by the corporate controlled media. See what America really thinks when allowed to speak without censorship.

Kerry has clearly shown he is not willing to take a stand on this issue. And indeed you will find a great reluctance in the entire government to address the fraud because of their fear that if the present election is revealed to have been a fraud, the public will start to question whether previous elections were equally fraudulent, knowing that evidence to support such a conclusion is in abundance for those who look.

The American people are at risk of waking up and realizing that they did not in fact vote for the governments which have been in power over them for decades, and did not in fact vote to approve any of the disastrous fiscal and military policies the government has set, and that in fact the majority of Americans have never agreed with much of what has been going on. If the election is revealed to be a fraud, Americans will rightly conclude that they are under no obligation to obey the government any longer, to follow the government's dictates or to surrender their money and children to a bunch of unelected thugs.

[Vote fraud protest photos 1](#)

[Vote fraud protest photos 2](#)

Updates:

Gallup: Bush Approval Rating Lowest Ever for 2nd-Term Prez at this Point

April 5, 2005

http://www.editorandpublisher.com/eandp/news/article_display.jsp?vnu_content_id=1000866232

It's not uncommon to hear or read pundits referring to President George W. Bush as a "popular" leader or even a "very popular" one. Even some of his critics in the press refer to him this way. Perhaps they need to check the latest polls.

President Bush's approval rating has plunged to the lowest level of any president since World War II at this point in his second term, the Gallup Organization reported today.

"All other presidents who were re-elected to a second term had approval ratings well above 50% in the March following their re-election," Gallup reported.

Bush's current rating is 45%. The next lowest was Reagan with 56% in March 1985.

More bad signs for the president: Gallup's survey now finds only 38% expressing satisfaction with the "state of the country" while 59% are "dissatisfied." One in three Americans feel the economy is excellent or good, while the rest find it "only fair" or poor.

Gallup noted that more challenges lie ahead for Bush, including public doubts about his Social Security plan and Iraq policies.

Here are the approval ratings for presidents as recorded by Gallup in the March following their re-election:

Truman, 1949: 57%.

Eisenhower, 1957: 65%.

Johnson, 1965: 69%.

Nixon, 1973: 57%.

Reagan, 1985: 56%.

Clinton, 1997: 59% .

Bush, 2005: 45% .

Okay, tell us again how Bush won his re-election even though all the exit polls showed Kerry in a landslide. Go on. Tell us. We LOVE that one. It's almost as funny as the one about Saddam's 'nookular' weapons.

As a legal noose appears to be tightening around the Bush/Cheney/Rove inner circle, a shocking government report shows the floor under the legitimacy of their alleged election to the White House is crumbling.

The latest critical confirmation of key indicators that the election of 2004 was stolen comes in an extremely powerful, penetrating report from the General Accounting Office that has gotten virtually no mainstream media coverage.

The government's lead investigative agency is known for its general incorruptibility and its thorough, in-depth analyses. Its concurrence with assertions widely dismissed as "conspiracy theories" adds crucial new weight to the case that Team Bush has no legitimate business being in the White House. [Free Press 10/26/2005]

The Government Accounting Office has confirmed what the blogs reported and the mainstream media dismissed as "conspiracy theory". The electronic voting machines were wide open to fraud, and fraud likely occurred in Ohio, Iowa, Nevada, and New Mexico, among other states.

See also:

20 Amazing Facts About Voting in the USA
Bald-Faced Lies About Black Box Voting Machines
November 3, 2004 WhatReallyHappened Readers Letters

What Really Happened